

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Otvoritev štirih razstav in srečolova

Danes je prvi dan sejna sv. Anđreja, ki naj bi pokazal, da je vsaj kar se tega tiče, v Gorici vse kar nekaj dni bolj zamašilo prazne vrzeli, ki jih bo mudilo mesto brez svojega naravnega zaledja, je urad za turistični promet organiziral vsaj razstave, o katerih smo že pisali. Danes popoldna bodo te razstave slovesno otvorjene.

Op 15. uri bo otvoritev razstave v krožku tiska na korzi Rovsevelt št. 1 (gledališka kavarna). Ta razstava bo odprta obnavinu do vstevši nedeljo 12. t. m.

Op 15.30 bo otvoritev obrtno-industrijske razstave in razstave slašice, na kateri bodo na poskusno likerji in slašice. Ta razstava je nameščena v dvorani AGI v ul. Diaz in bo odprta do ponedeljka 13. t. m.

Op 16. je otvoritev razstave športa in mladih tabornikov, ki je v ul. Petrarca v dvorani Ljudskega doma. Tudi ta razstava bo odprta do vključno nedeljo 12. t. m.

Op 16.30 bo otvoritev zadnje razstave o kmetijstvu, na kateri bo tudi pokušanje vin in bodo lahko dobili obiskovalci tudi obložene kruhke. Nameščena je na pokritem prostoru na strani proti ul. Oberdan in bo trajala do 7. t. m.

Vse štiri razstave so odprte vsak dan od 8.30 do 20. in znaša vstopnina za vsako izmed njih po 30 lir. Skupen listek za vse štiri, ki daje pravico na štirikraten vstop, pa stane 100 lir.

Poleg navedenih razstav pa je na pokritem trgu in sicer na njegove

Nakazila za bencin

Pokrajinski urad za industrijo in trgovino v Gorici obvešča, da bodo v ponedeljek 6. t. m. začeli razdeljevati nakazila za bencin za mesec december. Obenem opozarja, da bodo ta nakazila izročili potrošnikom samo na predložitve nakazil za gorivo. Novo nakazilce je treba dvigniti najkasneje do 25. t. m.

Smrtonosen padeč

Pred desetimi dnevi se je 72letna Marija Lovrančičeva vračala domov v ul. Foscolo 38. Bila je prav pred vežo, ko so se vanjo zalekli nekateri mladeniči. Zaradi udarca je starca padla na tla, toda pri tem je dobila resne poškodbe. Polomila si je desno stegno in zadoblila rano na roki. Zensko so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer so predvidevali, da se bo morala zdraviti 90 dni in to zaradi njene starosti. Toda prav zaradi tega se je zadnji teden njeno stanje zelo poslabšalo zaradi komplikacij, ki so nastale. Včeraj ob 17 uri je Lovrančičeva izdihnila.

Kakšen bo letošnji goriški sejem?

In sedaj? Se vprašuje kmet, ki je naložil vso sena, pa se mu je zlo-mila os.

In sedaj? Se vprašuje tudi današnji gospodar Gorice, ki so mu ostale hiše brez polja, mesto brez dežele, kost brez mesa, glava brez duše.

Prihaja sv. Anđrej, ki se kar nič ne obnavlja, ampak trka na mesto in vrata in zahteva svoje že ustale kose in seno, ki jih je v velikem zamenjavo za koruzo, da se bodo mogli prenesti skozi zimo. Toda le malo svet je malo rodovitno, zato pridelek ne ustreza življenjskim potrebščinam in mnogi morajo za zaščitko daleč v tujino. Tako odhajajo na sezonsko delo v Francijo, Belgijo in Švico in se vračajo domov le z malimi prihranki, dasi-tavno so morali opravljati najtežja dela v rudnikih premoga in tve-gati vsak dan svoje življenje.

čitniške kolonije (v dvorani Ljud-skega doma), razstava poljskega, lovskega in ribiškega orodja (via Diaz) itd. Vse te razstave so go-tovo verno ogledalo sedanjega sta-nja goriške pokrajine in so poiz-kusi, kako zamašiti vrzeli in dopol-niti Anđrejev trg. Prizakazi hočejo s tem resno delo, sposobnost in pridnost goriških rokodelcev, kme-tov in industrijev. Toda ves ta prikaz ne more potrditi celotne sil-ke in vse te razstave tvorijo le majhen del in pokažejo le delni ob-rat celotne goriške dežele.

Tu ne pomaga nobena še tako velika iznajdljivost in nobeno filo-zofiranje. Proti gospodarskim za-konom se ne da iti. Trg sv. Anđre-ja je merilo, s katerim bomo presojali razliko med preteklojo in sedanjostjo in bomo računali med možnim in nemožnim, med naravnim in umetnim. Trg sv. Anđre-ja tudi določilo in neizprosnoprikazuje, kam spada Gorica in kje je njeno pravo zaledje.

Pa odložimo lo vprašanje in te-žak goriški problem Zamakino se malo v vesel obraz sv. Anđre-ja in ogledaj si njegove komedije, ki jih je letos veljal. Predajmo se direndaju in pozabimo, kar je bilo nekoč; tu so najnovejše in mo-

derne zabave, toda mi, ki še držimo na stare običaje in na tradicije sv. Anđre-ja, se najrajši zavrtimo na vrtljaku in zaslanjamo v vrteče se življenje.

Popoldne pa se lahko spravimo še v prestolnico sv. Anđre-ja, v Standerž alj. Pitalatendorf in za-ključimo zadnje in najlepše po-glavje Anđrejevega sejma. Drugo leto pa se zopet vidimo, če bo še kaj ostalo od sejna.

Pa odložimo lo vprašanje in te-žak goriški problem Zamakino se malo v vesel obraz sv. Anđre-ja in ogledaj si njegove komedije, ki jih je letos veljal. Predajmo se direndaju in pozabimo, kar je bilo nekoč; tu so najnovejše in mo-

derne zabave, toda mi, ki še držimo na stare običaje in na tradicije sv. Anđre-ja, se najrajši zavrtimo na vrtljaku in zaslanjamo v vrteče se življenje.

Miklavževanje na Travniku

Jutri popoldne ob 10. uri bo v kinodvorani «Victoria» na Travniku mi-klavževanje za slovenske otroke, pa tudi za odrasle. Poleg nastopa sv. Mi-klavža z vsem njegovim spremstvom, bodo izvajali tudi zanimivi in zaba-vni kulturni program. Prilide, ne bo vam žal!

Miklavževanje v Pevmi

Jutri, v nedeljo bo v Pevmi ob 16. uri popoldne miklavževanje za Pevmo in Oslavo. Obdarovalci bodo vsi šolobvezni otroci iz Pevme in Oslava, kakor tudi oni iz otroškega vrta. Poleg tega bodo izvajali kulturni program s petjem, de-klamacijami, živo sliko in malo igrice s prihodom sv. Miklavža in njegovim spremstvom. Vabimo vse mlado in odrasle na to lepo pri-reditev

Ža uničenje borovega prelca

Na podlagi navodil, ki jih je iz-dala državna gozdna uprava za uničevanje borovega prelca, je iz-dala goriška občina ukaz, da mra-jo vsi lastniki borovih gozdov ali nasadov poskrbeti do 15. janu-aria prih. leta, da se poberejo in uničijo gnezdišča tega mrčesa. Proti tistim, ki se ne bi odzvali temu odloku, bo gozdna uprava lahko postopala po zakonu.

Nabava industrijskih potrebsčin

Pokrajinski urad za trgovino in industrijo v Gorici sporoča indus-trizcem, da zapade 6. t. m. rok za zahtevo industrijskega materiala za prihodni januar. V to svrhu naj interese izpolnijo poseben obrazec «A», ki ga morajo predlo-žiti na omenjenem uradu najkasne-je jutri 5. t. m.

Nove brivske cene

Sindikati brivcev in frizerjev v Gorici sporoča nove cene, ki so stopile v veljavo že prejšnji mesec, in so naslednje:
Brijte: I. kateg. po 70 lir in II. po 60 lir. Striženje: I. kateg. po 150 in II. po 120 lir.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Nov pionirski odbor

Naši pionirski so postali zelo de-lavni. Te dni so izvolili svoj odbor, v katerem je vsak član sprejel z vso resnostjo zaupano mu nalogo. Iz pionirske knjižnice so začeli krožiti knjige med pionirji. Knjiž-ničar skrbi, da so knjige pravilno razdeljene in da jih člani res tudi prebrajo. Tudi sten-ša je vedno nova in zanimiva. Še sedaj se pridno sestajajo in pripravljajo za otroško božičnico. Pokazali bodo svojim staršem, da ti njihovi sestanki ni-šo bili zamanj čas. Ustanovili so tudi svoj pionirski zbor.

Z vso upravičenostjo pričakuje-mo od teh naših najmlajših borcev za boljše življenje še veliko na-prejka in pomoči.

S. T.

Prostovoljno delo

ASIZ v Źupu za otroško božičnico
Prostovoljno delo. Naša zakonita in skoro pozabljena vasica je spet oživila. V dneih 26. in 27. novembra je prebivalstvo šlo v velikem šte-vilu na prostovoljno delo za pro-slavno ceste. V nedeljo so na pro-slavi V. obletnice II. zasedanja AVNOJ-a, znova sprejeli predlog nekoga tovariša, da v čast temu velikemu dnevu nadaljujejo z de-lom. Kot en sam je takoj na me-stu dvignilo roke 77 tovarišev — prostovoljcev. Poleg teh je šlo za prevajanje materiala še 12 volon-terov, da so olajšali napor in pridoli-li bili na čas. Skupno so napravili 1884 ur prostovoljnega dela v vrednosti 77.200 J-lir.

Delo na tej cesti je veliko, ker je bila popolnoma zapušena in razrta. Vsi vaščani so delali s ta-ko vneto in navdušenjem, da za-služijo vse priznanje. Dobro vedo, da delajo za dobrobit vse vaške skupnosti.

Delo pri popravilju ta ceste pa še ni končano, zato so sklenili, da bodo čim prej zopet nadaljevali s prostovoljno množično udeležbo.

Tako tudi Źup noče več zaosta-jati. Zelja vaščanov je, da hočejo skupno z drugimi vasi razvijati gospodarstvo in kulturo, katerima so postavljal temelje med borbo.

ASIZ v Źupu za otroško bo-žičnico. Na masovnem sestanku so žene naše vasi sklenile, da bodo čim več pomagale za dober izid in uspeh otroške božičnice. Poslu-šale so z velikim zanimanjem tova-rišico, ki je pojasnjevala pomen in važnost tega otroškega praznika. Soglasno so sklenile prispevati vsa-ka po svojih močeh z delom in tu-di v denarju. Izvolile so tudi kra-jevno komisijo, ki bo vodila orga-nizacijo božičnice. Zbrale so že drugi dan 4.600 lir in jih odposla-le okrajni komisiji v Koper.

S. TONČKA

Množični obiski naše obdelovalne zadruge

Te dni je obiskalo našo kmetičko obdelovalno zadruge 25 tovarišev iz Durrje. Bili smo tega obiska vsi zadovoljni tudi veseli, ker so bili vsi člani skupine bivši kolonji na nekdanjem veleposvetu baronov in našo menikov. Po osvoboditvi pa so postali tudi oni lastniki in sami uživajo sadove truda, ki ga vlagajo v svojo zemljo.

Skoro bi rekli, da je bil praznik, ki je pripeljal avtobus tako za-željeno obiskovalce v vas. Zanimaj li je zelo našo zadružno dom, katerega prvi del smo že popolnoma dogra-dili. Tudi to je eden izmed tistih ve-likih korakov naprej našega dve-letnega skupnega dela. Po pregledu zadruškega doma so gostje odšli v zadružno pisarno, kjer so se zani-mali za vse upravne in administra-cijske podrobnosti. Knjižgovodja je gostom pojasnil vse delovanje in razvoj od ustanovitve zadruge do danes. Zanimali so se tudi, kako je z izobrazbo otrok in preskrbo sta-rih ljudi.

Gostje so se zelo zadovoljni po-slavljali od nas, ker so se sami prepricali, kako velik napredek je napravila obdelovalna zadruža Pu-če-Koštabona. Preprčili so se, ka-ko je v zadruženem delovanju dana možnost izboljšanja vseh življenj-skih pogojev kmeta, ki je bil še do nedavna samo garat za druge, zase samo toliko, da je z veliko težavo vkiel naprej.

Dne 4. in 5. t. m. bo od 20. do 22. jun. zopet od 20 dalje ples šport-nikov; 18. in 19. t. m. enako od 20 do 22. jun. velika maškara-ples v do, ki bo pomagala graditi cesto Smarje-Nova vas. Prileta pa je že z gradnjo svojega mladinskega do-ma v vasi.

Tudi drugače je v vasi zelo ži-vo. Sindikalni odbor je bil zadnje čase reorganiziran. Zanimanje za časopise je veliko. Na nekem mno-žičnem sestanku je bilo sklenjeno, da bo vsaka hiša naročila po en izvod enega časopisa.

Zavedamo se, da brez poznavanja vsakdanjih važnejših dogodkov v svetu in doma ni mogoče jasno vi-deti v današnji razvoj.

LJUBIC L.

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

do, ki bo pomagala graditi cesto Smarje-Nova vas. Prileta pa je že z gradnjo svojega mladinskega do-ma v vasi.

Tudi drugače je v vasi zelo ži-vo. Sindikalni odbor je bil zadnje čase reorganiziran. Zanimanje za časopise je veliko. Na nekem mno-žičnem sestanku je bilo sklenjeno, da bo vsaka hiša naročila po en izvod enega časopisa.

Zavedamo se, da brez poznavanja vsakdanjih važnejših dogodkov v svetu in doma ni mogoče jasno vi-deti v današnji razvoj.

LJUBIC L.

SPORED V ZVEZI Z BOŽIČNICO

Mestni odbor za otroško božičnico v Kopru je dočel poseben spored-program vseh praznovanj, ki bodo od tej prišli.

Dne 4. in 5. t. m. bo od 20. do 22. jun. zopet od 20 dalje ples šport-nikov; 18. in 19. t. m. enako od 20 do 22. jun. velika maškara-ples v do, ki bo pomagala graditi cesto Smarje-Nova vas. Prileta pa je že z gradnjo svojega mladinskega do-ma v vasi.

Tudi drugače je v vasi zelo ži-vo. Sindikalni odbor je bil zadnje čase reorganiziran. Zanimanje za časopise je veliko. Na nekem mno-žičnem sestanku je bilo sklenjeno, da bo vsaka hiša naročila po en izvod enega časopisa.

Zavedamo se, da brez poznavanja vsakdanjih važnejših dogodkov v svetu in doma ni mogoče jasno vi-deti v današnji razvoj.

LJUBIC L.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Prirreditve v zvezi z otroško božičnico v Istrskem okrožju

O letošnji otroški božičnici smo že pisali, vendar še vse premalo, saj je ta socialna akcija ena najvažnejših v Istrskem okrožju. Skrb za otroke ni nikoli prevelika, zlasti ne za uboga, osirotelega, zapuščenega otroka.

Ali nas ne prevzame veselje, ali se nam ne ogreje srce ko vidimo, da so otroci veseli, srečni, razigrani... In otrok se najbolj razvname, če mu daš darilce, hvalčevci in je, če pokažeš z najmanjšo kretajo, da se zanimas zanj in da mu hočeš dobro.

Zato prosimo vse ljubitelje otrok, spomnite se, čeprav z majhnim prispevkom — v denarju ali blagu — te dni naše dece. Oboje sprejema okrožni odbor božičnice za otroke - Ljudski dom v Kopru. De-nar lahko nakazate na isti naslov po Istrski banki v Kopru, tek. rač. št. 5-80.

Kakor znano, je bil pri okrožnem ASIZ ustanovljen poseben okrožni odbor za otroško božičnico; predsednica odbora je tov. Lenac Danica, žena komandanta VUJE polkovnika Lenca, tajnica pa tov. Crolina Elia. Skoro ne bo večjega kraja, ki ne bi imel lastnega akcijskega odbora za nabiranje daril, očitno, obdaritve otrok in izvedbo tega otroškega praznika na splošno. Sprito ogromnega dela je to tudi potrebno.

Obdarovanih bo namreč nič manj kot 12.000 otrok, brez razlike na njihovo narodnost. Tako bo okrožni odbor pripravil in razdelil 12 tisoč paketov. Prihodnje bomo priobči-li statistične podatke, za danes sa-mo to, da bo 12 stotov napečenih in razdeljenih samo piškotov.

Odbor posameznih krajev in komisije, ki poznajo domače raz-mere, bodo sestavili posebne sezna-mne otrok po skupinah. Tako bodo v prvi skupini najpotrebnejši otroci; sem spadajo sirote, Ti bodo ob-darovani s popolno zgornjo in spodnjo obleko, zlasti s toplim — fla-nelastim ali volnenim — perilom, odnosno obutvijo. V drugo skupino so vneseni manj potrebni otroci, ki bodo prejeli šolske potrebščine kot knjige, zvezke, svinčnike, peresni-ke, črtala itd. V tretji so vsi ostali otroci, ki nimajo sicer toliko stvarnih potreb, ker skrbijo dovoljno zanje njihovi starši, ki pa vseeno ne smejo biti odrinjeni ali zapo-stavljeni od splošnega veselja na dan obdarovanja. Tudi njim bo ustrezno vsaj z igračko, sladkari-jami, sadjem in podobno. Teh do-bro bodo deležni tudi otroci prvih dveh skupin, ker božičnica brez ja-bolk, oreh, lesnikov, fig in vsaj malo slašic ni bila prava bo-žičnica.

Ker ima socialna akcija velik ob-seg ter zahteva tudi velika denar-na in materialna sredstva, je okrožni ljudski odbor vse prirreditve, ki gredo v korist otroške bo-žičnice, opustil vseh trošarin, da-lje je dopustil, da plačajo potroš-niki pri vsakem računu ali izdatku v javnih lokalih dodatnih 5 lir. Okrožni odbor za izvedbo božičnice je izdal za darovalce posebne bone po 50, 100 in 500 lir. Akcije podpi-rajto masovne organizacije s svojim sodelovanjem. Tako nabirajo po vaseh razne prispevke v blagu, ki jih bodo zadruge vnovič po ve-zanih cenah, okrožni odbor pa bo do-bil v nadomestilo razna oblačila, obutev, šolske potrebščine itd.

Za december naj velja geslo: Vse za istrsko dečo!

Čoln so mu odpeljali

V noči od četrta na petek je bil ukraden Carminu Antonu iz Kopru ribiški čoln št. 77 KP. Njegove-mu sinu se je po spretnem iskanju posrečilo čoln najti in sicer pri De-belem rtu v coni A. V čolnu ni bi-lo nikogar. Ni še pojasnjeno, ali je šlo za krajo ali za neumestno šalo.

Preglasen vinski brat

Cendak Simon iz Pirana je v ne-deljo bil razgrajal po mestu. Ker je bil le preveč nasilen, ga je NZ spravila na varno, kjer se je pre-spal in dobil potreben opomin za bodoče.

Prijavljeni gostilničarji

NZ je izvršila prijavo proti Bra-ku Antonu, gostilničarju iz Pirana, ker je v svojem lokalni prodaval li-kerje po pretiranih cenah. Praval ta-ko šla zaradi istega prekrška pri-javljena Deste Azelino in Degrasji Germano.

Padna

Lahko rečemo, da je naša mladi-na zadnje čase napravila velik ko-rak naprej. Zaveda se, da usmerja svo-je delo v napredno skupnost, jo podžiga in vzpodbuja k delu. Na množičnem mladinskem sestanku je ustanovila svojo delovno briga-

Cross v Kopru

V ponedeljek dan v obletnice II. zasedanja AVNOJ-a je bil v Kopru organiziran masovni cross, ki se ga je udeležilo 143 tekmoval-cov in tekmovalk. Tega teka čez drn in strn se je udeležilo veliko številsko Koprančan, zlasti dijaštva italijanske narodnosti, kar je vred-no vse pohvale. To dejstvo nas pre-pričuje, da so mladina in odrasli razumeli in videli, da je masovni šport potreben in koristen za zdrav-je vsakogar.

Navdušenje je bilo veliko in še isti dan so tekmovalci od navduše-nja vpraševali, kdaj bo prihajala masovna športna prirreditve. Še večje navdušenje pa je bilo, ko so tekmovalci in tekmovalke zvedeli, da bodo prejeli zvečer za svoje uspehe zaslužena darila. Glede na veliko številno tekmovalcev v raz-nih kategorijah je smatrati spodaj naznačene uspehe za pomembne. Posebejo so iznenadili tekmovalci v starosti nad 30 let.

Skupinski zmagovalci so sledeči: I. kategorija žensk od 14-18. let — tek na 600 metrov: 1) Jakobin Marija 3:36; 2) Muzica Carmela 3:38; 3) Bertok Albina 3:45.

I. kategorija moški od 14-18 let — tek na 600 metrov: 1) Kocijanec Modest 3:08; 2) Kaligari Rajko 3:09; 3) Makor Darko 3:10.

II. grupa moški — tek na 800 me-trov: 1) Apollonio Pietro 4:34; 2) Galenda Carmelo 4:46; 3) Ramani Antonio 4:48.

III. kategorija moški od 18-30 let — tek na 1.500 metrov: 1) Ba-bič Mirolj 6:32; 2) Furlanec 7:37; 3) Mikac Jože 7:45.

IV. kategorija moški nad 30 let — tek na 500 metrov: 1) Rautar 3:47; 2) Strah Stanislav 3:49; 3) Venturini Oskar 3:53.

LJUBIC L.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Odredba o zakolu prašičev v gospodarskem letu 1948-49

Na podlagi ukaza komandanta o-biče JA z dne 16. septembra 1947 v zvezi z odlokom o pooblastilu iz-vršnemu odboru istrskega okrož-nega LO za izdajanje odlokov in odredb na področju gospodarstva z dne 3. avgusta 1947 izdaja izvršilni odbor istrskega okrožnega LO

ODREDBO
o zakolu prašičev v gospodarskem letu 1948-49.

1. člen. — Kmetje — rejci prašičev — lahko vršijo zakol prašičev za potrebe lastnega skupne-ga gospodinjstva.

2. člen. — Vsak zakol mora biti prijavljen vsaj dva dni vnaprej pristojnemu krajevemu LO, kate-ri izda prijavitelju pismo »Dovolilnica za zakol«. Dovolilnica mo-ra vsebovati sledeče podatke:

a) priimek, ime in točen naslov prijavitelja;

b) število članov skupnega gos-podinjstva;

c) število prašičev, ki jih name-rava zaklati;

d) dan zakola;

e) količina slanin (masti), ki jo je dolžan obvezno oddati;

f) število družinskih članov, ki izgubijo z dnevom zakola pravico do prejema živiliških nakazil za maščobo in meso za dobo enega leta.

O izdanih »Dovolilnicah za za-kol« morajo KLO voditi register v dveh izvodih, od katerega do-stavijo izvopis (vsak ponedeljek) pristojnim okrajnim LO — osek za trgovino in preskrbo. Register mora vsebovati podatke, ki so na-vedeni pod točko a) - f) tega člena.

3. člen. — Z dnevom izdaje dovolilnice za zakol izpusti prašič-rejec, oz. člani njegove družine, pravico do prejemanja živiliških nakazil za maščobe in meso.

Ako pridobi prašičerejec z zakolom prašiča večje količine maščob, kakor mu pripadajo po predpisih pristojnih okrajnih LO — osek za trgovino in preskrbo, je dolžan te količine maščob in mesa predložiti pristojni okrajni LO — osek za trgovino in preskrbo, ki jih je dolžan obvezno oddati.

4. člen. — Odkup slanin (masti) vršijo kmetičke nabavno-prodajne zadruge in podjetja «ISTRA-PRE-RAD». Količine, ki jih odkupijo zadruge, so dolžne oddati podjetju «ISTRA-PRE-RAD».

Zadruge in podjetje «ISTRA-PRE-RAD» so dolžne prijaviti odkup sla-nine (masti) na obrazcu »Odkup-POO-1« po obstoječih predpisih.

5. člen. — Odkupne cene so slede-če:

1.) slanina s kožo, čista, brez pri-mesi mesa lir 150 za kg;

2.) slanina brez kože, čista, brez primesi mesa lir 165 za kg;

3.) mast, čista, brez primesi me-sa lir 200 za kg.

Odkupne cene veljajo franco skla-dišče odkupnega podjetja — zadru-ga. Zadruge si smejo zaračunati za odkupljene maščobe, ki so jih od-dale podjetju «ISTRA - PRE-RAD».

6. člen. — Odkupne cene so slede-če:

Štev. družinskih članov skupnega gospodinjstva	1	2	3	4	5
Količine slanin obvezne oddaje — kg	35	55	75	95	115
1. grupa moški — tek na 800 metrov: 1) Apollonio Pietro 4:34; 2) Galenda Carmelo 4:46; 3) Ramani Antonio 4:48.	30	50	70	90	110
2. grupa moški — tek na 800 metrov: 1) Apollonio Pietro 4:34; 2) Galenda Carmelo 4:46; 3) Ramani Antonio 4:48.	25	45	65	85	105
3. grupa moški — tek na 800 metrov: 1) Apollonio Pietro 4:34; 2) Galenda Carmelo 4:46; 3) Ramani Antonio 4:48.	20	40	60	80	100
4. grupa moški — tek na 800 metrov: 1) Apollonio Pietro 4:34; 2) Galenda Carmelo 4:46; 3) Ramani Antonio 4:48.	15	35	55	75	95
5. grupa moški — tek na 800 metrov: 1) Apollonio Pietro 4:34; 2) Galenda Carmelo 4:46; 3) Ramani Antonio 4:48.	10	30	50	70	90
6. grupa moški — tek na 800 metrov: 1) Apollonio Pietro 4:34; 2) Galenda Carmelo 4:46; 3) Ramani Antonio 4:48.	5	25	45	65	85
7. grupa moški — tek na 800 metrov: 1) Apollonio Pietro 4:34; 2) Galenda Carmelo 4:46; 3) Ramani Antonio 4:48.	—	20	40	60	80
8. grupa moški — tek na 800 metrov: 1) Apollonio Pietro 4:34; 2) Galenda Carmelo 4:46; 3) Ramani Antonio 4:48.	—	15	35	55	75
9.					

IGO GRUDEN

Pregnanci

V skupnih verigah, pripeti z obroči, mračni gredo kakor val mrmrajoči, spremlja jih le nas pogled bočajoči, da nam ne vtonejo v senco pozab v Padovo, v Gonars, v Renicci, na Rab.

V oknih zamreženih vzpete roke, kakor pribite na križ omrežja, spremljajo jih kakor pozdravi z obrežja: z njimi gre naše, te zemlje gorje, ko se od doma jim trga srce.

Z njimi gre moja tesnobna bolest: Narod v pregnanstvu, po ječah, v gozdovih, v upih zastrašen po mrkih domovih, bos v preizkušnjah izprašal si vest, našel v trpljenju življenja zavest?

Polja brez setve, le veter krog koče, dih po pomladi, domov se jim hoče: s strahom jih gledamo v tla mrmrajoče, ko da nam tonejo v senco pozab v Padovo, v Gonars, v Renicci, na Rab.

(Iz zbirke «V pregnanstvo».)

Umrl je pesnik slovenske jadranske obale od Devina in Nabrežine do Trsta, borec za svobodo primorskega ljudstva — eminer. Zbirko «Primorskih pesmi» je 1920 zaključil z besedami:

Ko se razleče poslednji oblak, zadnji v daljavi poleže se jek, ne več mineri, zidari svobodni, bomo gradili na zemlji tej rodni, v soncu svobode nov ustvarili vek.

Toda sonce svobode dolgo ni vzšlo. Primorsko ljudstvo je doživelo še hušjo in še bolj črno noč, zagnila so ga zloveščica kri-la ptic-roparic. Pesnika se je včasih loteval brezup, vendar je verjel v dvanajsti uri naše zgo-

IGO GRUDEN

pesnik naše jadranske obale

dovine, ko se je pripravljala odločitev, v nastanek novega sveta. To njegovo pesniško dejanje je bila pogumna politična izpoved, ki je vzpodbujala tudi pesniške tovariše k jasni in odločni besedi.

Igo Gruden je tedaj spadal med tiste naše kulturne delavce, ki so spoznali, kam vodi pot bodočega razvoja. Zato je bil 1941. leta pripravil. Vedel je, da je udarila ura dvanajstkrat in da je napovedovani čas nastopil. Njegovo življenje je ječi, kamor so ga pognali domači izdajalci, življenje v koncentracijskem taborišču Viscu in v Chiesi Nuovi pri Padovi ter na Rabu, ga je telesno uničevalo, a poguma mu ni strlo. Nato je na Visu, v Barju in v Severni Afriki pričakoval svobodnega povratka v domovino, pripravil svoje pesmi in po osvoboditvi med prvimi s pesniško besedo pokazal trpljenje in žrtve slovenskega naroda v borbi za svobodo. (V pregnanstvo 1945, Pesnikovo srce 1946).

Igo Gruden je začel pesniti takrat, ko je imela naša moderna poezija mnogo naraščaja in ko pesniško izražanje čustev in doživljanje ni bilo veliko vpraša-

nje. Zupančič, Kette in Murn so tako obogatili naš pesniški jezik in mu dali toliko prožnost, da so mladi pesniki z lahkoto nadaljevali tam, kjer so oni nehali, in da so našo poezijo snovno in oblikovno razširili.

Svoje zgodnje pesmi je Gruden zbral v dveh zbirkah, ki sta obe izšli 1920. leta. Ljubljanske pesmi je nabral v zbirki z naslovom «Narcis», domačinske impresije s Krasa in morske obale ter pesmi o narodnih vprašanjih primor-

Križu» v prvi polovici soneta, družbeno problematiko pa načelno druga polovica, ki govori o ženi in njeni hčerki in šestih stradalajočih otrocih.

Težko ribiško delo ter glad in bedo, ki jo imajo v nagrado za delo, prikazuje pesmi «Po jutranjem lovu» in «Jeseni pri morju».

Caroben razgled s Kontovela na morje mu je navdihnil pesem «Pod Kontovelom», toda beseda ne more izraziti tisto, kar zmogel slikarjeve barve. Zato si je pesnik izbral večerno razpoloženje, ki se mu je zdelo nekako bolj pesniško in manj slikarsko.

Opis Nabrežink je sličen njegovim prejšnjim podrobnim opisovanjem; vse malenkosti, ki so pa zelo značilne, je po vrsti našel. Ni pozabil, da so imele predolga krila, svitek okrog roke, na glavi plenir, roke uprte v boke in pod pazduho zbrinco (vrbov koš za steljo). Pesnik omenja tudi otroke in može Nabrežink, a prav po Prešernovo končuje sonet, češ da žene verujejo, da jim je dal moža — sveti Tilih in da jim pomaga v stiskah — sveti Rok. Prešeren si je po razočaranju v življenju ironično želel vere v — svetega Marka, primitivne vere kmečkega človeka, Gruden pa je kot «eminer» videl v svetem Roku in svetem Tihu oviro za družbeno in narodno borbenost naših kmečkih žena in mož.

IGO GRUDEN

V PREGNANSTVO

skega ljudstva pa v zbirki «Primorske pesmi».

Poglejmo to njegovo zbirko, ki je izšla že pred 28 leti in je za nas posebej zanimiva.

Vsa knjiga je napolnjena z barvami, ki so ob morju in na Krasu bolj žive kot drugod po slovenski zemlji. Slike pokrajine so podobne impresijam, v katerih so bili mojstri francoski in italijanski pesniki.

Iz rodne zemlje mu prinaša veter domače glasove, na domači kraj ga spominjajo breg pod Nabrežino, ves v cvetju, zlato sonce na morju in bela jadra v soncu. Toda zaveda se, da tega ni več: narod stiska svojo bolečino v rošeno trdih pesteh in preklinja. Pod Sempolajem se trgajo glasovi škrcatov, kmet po-šiva v senči ob volu, murmi in ptiče se ne oglaš. Od Sempolaja hiti kmetica z barjilo in jerbasov. V sonetu je ustvaril pesnik slikarsko delo in nas zazbilje v prijetno razpoloženje.

Takih slik je še mnogo. V pesmi «Pri Mahorinkinih» je slika realistična. Lahko bi rekli, da ni prav nič pozabil, kar je važno za kmečki dom: ognjišče, buče v zglavniku, klopi, krompir med tlečimi poleni, fovr in rženi hleb, rožnata zavesa, dekletina stara mati ter stari oče.

Tudi na kamerarje gleda slikar, ko ne vidi družbene problematike, čeprav omenja, da so kamerarjevi otroci lačni («V nabrežinskih kamolomih»).

Podobna je slika «V bregu pod Nabrežino», ki daje imeniten opis pokrajine, a s ljudje v njej tudi le predmeti:

Od morja breg visoko gor do Krasa
v terasah vzpenja se, v strmih
boči ...
Vinogradi — teras in teras ...
vse vprek razpalo jih zidovje loči.

Podobna je slika «V bregu pod Nabrežino», ki daje imeniten opis pokrajine, a s ljudje v njej tudi le predmeti:

Od morja breg visoko gor do Krasa
v terasah vzpenja se, v strmih
boči ...
Vinogradi — teras in teras ...
vse vprek razpalo jih zidovje loči.

Razpalleno krasno kamenje in sušo ter vse drugo je lepo naslikal v pesmi «Na Krasu», a ugotovil samo, da tu ni božjih sledi. Enake misli obhajajo pesniki, ko neurje uniči ribiške mreže in ko toča vse oklesti («Tramontana»).

Zupančičeva slika «Slika z Adrije» v nekaterih izrazih, a brezupna s svojim koncem, ki prerokuje otrokom naših ribičev:

Tam vidijo sklonjene glave,
izmučene, suhe postave,
in sluti usodo, ki jih še čaka,
kako počasi proti njim koraka ...

Naturalistična je slika z romana v Barbatno, ko

pod krov je ušla dekletina marsikatera,
za njimi fantje od noči razmetani:
niče na slanih mrežah ne izbira,
po dva in dva ležijo že objeti.

Podoben je opis «Pri Svetem

Prizor iz filma Aleksandra Forda «Mejna ulica», ki so ga vrтели večji del v Praskih Atelejevih film je v svetu naletel na enak odziv kot «Osvetim».

Prizor iz filma Aleksandra Forda «Mejna ulica», ki so ga vrтели večji del v Praskih Atelejevih film je v svetu naletel na enak odziv kot «Osvetim».

Prizor iz filma Aleksandra Forda «Mejna ulica», ki so ga vrтели večji del v Praskih Atelejevih film je v svetu naletel na enak odziv kot «Osvetim».

Nova izvirna slovenska knjiga v Trstu

Naš tržaški književnik Dr. BORIS PAHOR je izdal svojo prvo zbirko novel pod naslovom «MOJ TRZASKI NASLOV». Zbirka obsega sledeče novele: Naslov na žaganici, Sto šestdeset trupel in še eno, Postaja Luna-park, Se en črtasti jopič, Porte Clignancourt, Brezposelni človek in željiček, Filmsko platno, Ponarejeno drevesce, Istrski strojevodja, Prešeren se drži na smeh, Pismo kraški deklici, Vrnitev Lepe Vide, Moje mesto Trst. Opremil je zbirko slikar Lojze Spacal. Omejujejo se danes zgolj na to objavo sporočamo, da se knjiga dobi pri «Gregorčičevi založbi» v ulici dei Porta 16. Poročilo o tej prvi knjigi našega pisatelja bomo prinesli prihodnjic.

Kultura v Jugoslaviji

je čvrsto v rokah delavskega razreda

«Nedvomno je, da je ideologija delavskega razreda imela že pred vojno močan vpliv na naše kulturno ustvarjanje, da pa je danes večina teh naših ustvarjalcev globoko prežeta z zavestjo, da v novih pogojih, to je na prehodu v socialistično družbo, treba ustvarjati tudi socialistično kulturo. V tem pogledu so povsod vidne globoke spremembe, kakor v književnosti, tako v umetnosti sploh.

Pri vseh teh spremembah se človek samo še lahko čudi očitekom resolucije Kominformbiroja in vsem očitekom iz držav ljudske demokracije, da se pri nas ustvarja neka «buržoazna država», da se podpira kapitalizem na vsi in v mestih itd. Javno je, da bi vse to imelo za posledico tudi krčenje meščanske umetnosti in književnosti in kulturne sploh. Mi priznavamo ostanke meščanske miselnosti v naši kulturi, književnosti in umetnosti, proti tem ušesdam se tudi neprestano borimo. Toda našo kulturo na splošno je val čiščenja zajel že pred vojno v borbo za unanjeje marksistično-leninističnega duha o delo našega kulturnega delavca. Ze takrat je imela napredna leva književnost vodilno vlogo v celotni slovenski književnosti in kulturi sploh. V tem pogledu smo do danes samo še ogromno napredovali. Mi se danes ne borimo več samo za pozicije napredne kulture, te so že izbojane, mi se danes borimo proti ostanke stare miselnosti. Vse to je za-klada delavskega razreda v Jugoslaviji in njegovega vodstva KPI. Kako bi se kaj takega moglo zgoditi, če bi vodstvo KPI poskušalo Jugoslavijo napraviti za «buržoazno državo», če bi podpiralo kapitalistične elemente kakor na vsi tako v mestu? Vprašamo: ali je v kateri koli izmed držav, ki nas napadajo, razen v ZSSR, kultura tako čvrsto v rokah delavskega razreda kakor pri nas? Ali je v te kje tako očistena in postobljena na tako zdrave temelje in ali se v kateri od teh držav — razen seveda ZSSR — pozna tako izrazito duh novega socialističnega ustvarjalca? Ali je to morebiti bolgarska, romunska, madžarska, češka in slovaška, poljska itd.? Ne govorimo tu o umetniški popolnosti in sploh višini našega ustvarjanja — v tem pogledu imamo danes se težave — pač pa govorimo o tem: ali je kultura, književnost in umetnost v katerem koli teh narodov že stopila tako odločno na novo pot, na pot socialistične kulture? Mislim, da lahko mirno rečemo: ne.

(Miško Kranjec v Novem svetu III-9.)

Slovensko gledališče in film pred vojno in po vojni

(Nekaj primerjave v številkah)

na eno operno delo v sezoni 1938-1939 je prišlo povprečno 9264 obiskovalcev, v sezoni 1945-46 pa povprečno 38.002 obiskovalcev, 1 baletno delo je v sezoni 1938-39 videlo 1720 obiskovalcev, v sezoni 1945-46 pa 15.047 obiskovalcev.

Nadalje se je v naših gledališčih — poklenih in polpoklenih — v primerjavi s predvojnimi stanjem, dvignilo število gledališkega osebja več kot za enkrat toliko. Tako n. pr. so poklicna gledališča imela v sezoni 1939-40 zaposlenega skupno 167 članov u-metniškega osebja, v letu 1947 pa 364 članov in leta 1948 celo 386 članov.

Tudi za slovensko filmsko življenje po vojni je značilen predvsem izreden razmah. Medtem ko je imela Slovenija leta 1939 le 65 kinematografov z 2.792.339 obiskovalci, se je to število v drugi polovici leta 1945 dvignilo že na 67 kinematografov z 1.878.897 obiskovalci, leta 1946 na 79 kinematografov s 5.039.963 obiskovalci, leta 1947 na 93 kinematografov s 5.949.355 obiskovalci, a v prvi četrtini leta 1948, na sto kinematografov z 1.910.330 obiskovalci. Razširitev kinematografske mreže se je izvedla zlasti v korist podeželja. Z ustanovitvijo potujočih kinematografov, ki jih je na začetku leta 1948 obratovalo 9 na normalnem in 12 na ozkem traku, je dobila slednja slovenska vasa možnost, da vsaj od časa do časa vidi kako filmsko predstavo.

Iz članka «O našem gledališču in filmu», ki ga je za Ljudsko pravico napisal Drago Sega povzemamo nekaj zanimivih podatkov, ki kažejo, kako se je po osvoboditvi gledališko življenje v Sloveniji izredno razmahnilo.

Medtem ko so vsa tri poklicna gledališča pred vojno, v sezoni 1939-40, imela 219.676 obiskovalcev, so ista gledališča l. 1946 dosegla 343.825, leta 1947 že 348.703 in v prvi polovici leta 1948 celo 239.782 obiskovalcev. Polpoklicna gledališča, ki so pred vojno, v sezoni 1939-40 imela 49.077 obiskovalcev, so ob zmanjšanju števila gledališč po vojni dvignila število obiskovalcev na 75.458 v letu 1946, na 94.431 v letu 1947, in na 76.908 v prvih dveh tretjinah leta 1948. Število amaterskih gledaliških društev, se je od predvojnih 554 v sezoni 1939-40 dvignilo po nepopolnih podatkih na 867 v letu 1946 in na 925 v letu 1947.

Navedene številke o povečanem obisku gledališč nam postanejo še bolj plastične, če upoštevamo dejstvo, da se je število uprizorjenih del skrepilo v primeri s stanjem pred vojno skoraj za polovico. Tako je na primer v Ljubljani videlo eno uprizorjeno dramsko delo v sezoni 1938-39 povprečno 15.721 obiskovalcev;

Nagrade najzaslužnejšim delavcem pri prvem slovenskem filmu

Predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko je izdal odlok, da se podeli izredna nagrada tovarišem, ki imajo posebne zasluge za doseženi umetniški nivo filma «Na svoj zemlji». Prejeli so:

- Kosmač Ciril, scenarist din 40.000.—
 - Stiglic France, režiser » 35.000.—
 - Kožina Marjan, skla-satelj » 30.000.—
 - Potokar Lojze, gled. igralec » 30.000.—
 - Daniilova Avgusta, gled. igr. » 30.000.—
 - Sever Stane, gled. igralec » 30.000.—
 - Marinček Ivan, sne-matelj » 25.000.—
 - Prešernik Franc, gled. igralec » 25.000.—
 - Kopač Miro, gled. igralec » 25.000.—
 - Omota Rudi, tonski mojster » 20.000.—
 - Gale Jože, II. režiser » 20.000.—
 - Sešek Boris, gled. igralec » 20.000.—
 - Potokar Majda, gled. igralka » 20.000.—
 - Michielli Coči, voj svetov. » 15.000.—
 - Cipci Jakov, dirigent » 15.000.—
- Nadalje se podeljuje podjetju «Triglav filma vsota din 350.000.—, s katero naj nagradi najpožrtvovalnejše tovariše ekipe, ki je sodelovala.

KRIZA v HOLLYWOODU

NEW YORK, (ONA) — Po «sedmih debelih letih» se je filmska industrija v Hollywoodu znašla v teži krizi. V istem trenutku, v katerem uresničuje ameriška industrija na splošno največje dobičke, ki jih je kdaj koli sanjala, je filmska industrija, ki ima v prometu dve milijardi dolarjev, pasivna. Kljub temu pa go filmski zvezdniki in zvezde še vedno najboljše plačani v ZDA.

Mnoga filmska podjetja so bila prisiljena odpuštili do 50 odstotkov delavcev. Mnoga so sploh prenehala delovati in so se združila z drugimi podjetji. Proizvodniki so zaskrbljeni in ne mislijo na drugo kot na to, kako bi rešili filmsko industrijo.

Vzroč, ki naj bi razložil sedanjo krizo v Hollywoodu je tudi povprečnost njegovih filmov, Ameriško filmsko občinstvo se je naveličalo gledati slabe filme. Tu, di tako imenovani «klasici» ameriški filmi Divjega zapada izgubljajo svojo popularnost.

Polem je občinstvo postalo tudi bolj zahtevno; to ne pomeni, da imajo sedaj bolj rafiniran okus, ampak da hoče občinstvo nekaj novega, nekaj različnega. Občinstvo ne verjame več reklamam Hollywooda, ki jih bo težko dobiti za slabe filme. Mnogi pa vedno bolj zahtevajo tuje filme.

Druga nevarnost za film je tudi vedno bolj razvijajoča se televizija. Ljudje raje ostanejo doma pri televizijskem aparatu, kot da bi šli gledat slab film. Filmska industrija pa ni storila ničesar, da bi odstranila to nevarnost.

Tako je filmska industrija pred vrsto problemov, ki jih bo težko rešila. Igralka Bette Davis je izjavila, da bi Hollywood ne zašel v tako krizo, če bi proizvajal večje število boljših filmov. Na splošno mislijo, da bi bil Hollywood sposoben ustvariti boljše filme in da ima za to mnogo dobrih igralcev in igralk. Tako pa morajo igrati v sentimentalnih in osladnih filmih.

RAZMAH POLJSKEGA FILMA

Poljski film «Osvetim» (Auschwitz) zelo nazorno kaže silen, skoraj neverjeten vzpon poljske kinematografije. Leta 1944 se je pričel poljski film na razvalinah. Skoraj z golimi rokami, v prostori, ki jih je bilo komaj mogoče imenovati ateljeje, so poljski umetniki pričeli svoje prve filme.

In eden izmed teh prvih je film «Osvetim», delo, ki je povsod, kjer so ga prikazovali, pretreslo gledalce. Režiserka Wanda Jakubowska, ki je bila sama jetnica v Osvetimu, je film snemala deloma v samem koncentracijskem taborišču, deloma v majhnih ateliejih v Lwowu.

Grozotno je, kar ta film odkriva: zverstvo, umore, besnenje nemških zveri, Toda «Osvetim» ni naturalističen film, kakršni bi nastal na Zapadu, da bi iz trpljenja milijonov ustvarjal sezvacijo. «Osvetim» je zares realistično delo, ki gledalca predstavlja besnenje nacistov in kliče: «Nik-

STIRI IN POL MILJONA LJUDI SO NACISTI MUCILI DO SMRTI V OSVECIMU. POLJSKI FILM «OSVECIM», DELO REZISERKE JAKUBOWSKA, SLAVI JUNAŠTVO ŽENA - JETNIC.

LEVO: IZ TRPLJENJA MUCENIC V NACISTIČNIH KONCENTRACIJSKIH TABORISCIH SE JE RODILA NOVA NADA, NOVO, NADČLOVESKO JUNAŠTVO TISTI, KI NISO IZGUBILI VERE V VELIKE IDEALE SOCIALIZMA. — DESNO: OSVECIMSKIM MUCENICAM JE PRINAŠALO BRNENJE SOVJETSKIH LETAL ZAGOTOVILO, DA SE BLIZA KONEC TRPLJENJA.

dar več ne sme šlovestvo dopustiti kaj podobnega.

Toda film se s tem svarilom še zdaleka ne zadovoljuje. Nasproti negativnim elementom dejanja postavljav prav tako velike, toda čiste in vzvišene elemente: junaštvo žena, junaštvo komunist in njihovih sodelavci sredi smrti in groze. S to primerjavo brezsrčne žla in oduševljene, zavedne, neomajne in vendar na zunaj tudi prikrite vere v znano pravičnost, vere, ki se pokaže v dejanju, — po tej primerjavi se film «Osvetim» šteje uvršča med visokovredna umetniška dela. Ne kaže samo tega, kar je bilo, temveč kaže tudi to, kar bo, kar se že dogaja in kar se mora vedno zgoditi: da se bodo svobodni ljudje, prežeti z socialistično misel-

B. DRAPINSKA. POZNA NA TU-DI IZ «OSVECIM» A, V NEKEM PRIZORU IZ «MEJNE ULICE».

nostjo v vsaki okoliščini in v korist vseh trpečih borili proti zlu in proti nacizmu vseh vrst in barv.

Poljska filmska proizvodnja pa se s tem filmom še ni izčrpala. Snemala je in snema več naprej idejno prav tako kvalitetna dela. Režiser Aleksander Ford je ustvaril svojo «Mejno ulico», kjer prikazuje trpljenje in junaštvo židov in otrok v Varšavi. «Jekleno srce» je film o junaštvu poljskih rudarjev. «Varšavski Robinson» opisuje tragične trenutke glavnega mesta. Poleg teh filmov pa se izdelujejo neprestano novi filmi. Poljski film hodi na čelu b. reče se umetnosti.

Le kdaj bomo imeli priložnost tudi v Trstu videti katerega teh filmov?